

XXII. Hárossziget Lett. sz.: 1067-79
(1 oldal gépirat, rajta Zolnay László aláírása és
Nagy László kérésére, L. Bertalané)
cenzúrával rdírva XXII.

Zolnay László: Jelentés a Hárosszigeten végzett terepbejá-
rásról.

A terepbejárás célja a XIII. század második felében alapított pre-
monstré Szent Eustachius- kolostor helyének ellenőrzése volt,
Nagy Emeric, Schauschek János, Könyg Máttyás (!) Hozottakéval,
kiindulásként oszvald Anstid: Hol felelt a csuti premonstré
monostor c. munkáját (Torna, 1938. évf. 6-11. lap) használtuk.

A szemle során a következőket állapítottuk meg.
A Háros szigetet és a jobbpart s a sziget közé eső Hungadi
szigetet, e két sziget északi oldalán ma már töltéssel kö-
tötték a jobbparthoz; tehát e két sziget jelenleg már fel-
sziget (Ennyiben az oszvald ftele munkához csatolt hely-
színrajz elavult. (Az építkezést 1911-14 között az Atlan-
tica n. hajóépítő vállalat hajtotta végre azzal a céllal,
hogy itt hajógyárat építsen. A vállalkozás az első világ-
háború következtében leállt s 1920 óta a Hárossziget
három véd utaszfábor célyát szolgálja.

Könyg Máttyás (!) még emlékszik a Hárossziget keleti oldalán
álló romokra és arra is hogy azoknak fényképe a Buda-
föld és vidéke c. havi lap 1911/1912. körüli évfolyamai-
ban valaha meg is jelent.

A romoknak felszíni maradványa ma már sehol sem látható!

Azok helyét Könyg előadása alapján mégis pontosan megál-
lapíthattuk. A - nyilván keletelt - templomépület egy részére
az a nagydunaparti, kétemeletes raktárépület épült rá,
ahely a sziget nagydunai oldalának legnagyobb épülete,
Könyg előadása szerint e raktárépület déli vége épült rá
a monostor északi épületrészére; ebből az következik, hogy
a hatalmas raktárépület déli zárófalától délre eső
részén még állandó kell a premonstréi templom és ko-
lostorépület egyes részeinek.

Ezt elítámasztja az is, hogy e romok volt helyén-jelenleg
fa- raktár területen - egy régi kőfalazású kút marad
vagy arra akadtnak. Megállapíthattuk azt is, hogy a ha-
talmos raktárépülettel a Nagydunaparton délre álló ré-
gebbi, kis földszintes házikó pincéjének falazóanyagából
sak régi kúderkővet falaztak be.

A Dunapart felé hatalmas kő védőgát borítja a partot
felé a monostornak állítólag a Nagyduna felé kifa-
kár a Duna teljességgel alagság, id. n. 11. lap) most, ami-
A védőgát kőanyagában sem találtunk semmiféle nyoma sinc
megerősítésre mutató követ sem.

Mint kőműveink közölték, ezen a helyen, tehát a monostor
romokra részben kőépített nagyraktár előtti Dunaparta
közvetlenül a nagyraktárba tárodhattak.

A fentiek alapján az esetleges döntést a nagyraktár
déli, délnyugati szakaszán, ill. a raktártól közvetlenül
délre eső területen kellene megkezdenni.

Ez esetben célsze-
rű lenne délnyugatról indulni kelet felé, az árkok irányát
északi - déli tengelyben kellene megvonni. A szint erősen
lejt a raktártól nyugat felé, az árkok irányát pedig
azért lehet északi - déli irányban javasolni, mert bizonyos
hogy a templom keletelt volt s a csatlakozó monostor
falai is ezt az irányrendszert követték.
Könyg Máttyás (!) említette, hogy véleménye szerint a háros

szigeti premonttái monostortól mindkét szigeten át ut vezetett a jobbparti Csüt község felé. (Ennek maradványait Gerevich László, Gerő György találta fel.) Szerinte a jobbpart s a Hunyadi sziget között kőpilléres híd is volt; ennek nyoma azonban nem tudtuk hitelesíteni. Általános vízborítási pillérek most, amikor a Hunyadi sziget s a jobbpart közötti vízállás 1. 2 méterrel nem több, a parttól nem láttuk.

A Hunyadi sziget nyugati oldalán látható kőhályos és utast - amely kőig szerint a középkori ut maradványa - csak a Hunyadi sziget nyugati oldalán jelentkezik, folytatását beljebb a Hunyadi szigeten s a Háros szigeten nem találtuk. Az esetleges híd és esetleges utast kerát 193 megállapítani nem lehet.

Budapest, 1961. okt. 21, Z o l n a y L á m l í